

Aftonsång i tidegårdsvesperns form

Till de stora frågor, som Liturgiska Nämnden har på sitt arbetsprogram, hör en utredning om alternativt aftonsångsritual, som skall framläggas för nästa kyrkomöte. Utredningen ingår i ett av Kungl. Maj:t givet sakkunniguppdrag, vilket formellt åvilar biskop David Lindqvist och några ytterligare ledamöter i nämnden (då Nämnden som sådan ännu ej har officiell ställning som utredningsorgan). Uppdraget avser närmast skapandet av en "koralvesper" byggd på den evangeliska kyrkovisan. Nämnden har dock velat ta upp hela frågan om aftonsången till allsidigare belysning och ämnar framlägga ett förslag med tre olika alternativa utformningar av aftonsångsgudstjänst utöver nu gällande handboks ordning: 1) Koralform byggd på kyrkovisan; 2) Vesperform byggd på tidegårdstraditionen; 3) En mer fritt gestaltad kateketisk eller evangelisatorisk gudstjänst.

Undertecknad har fått nämndens uppdrag att sammanställa det andra av dessa alternativ, tidegårdsformen. Detta har jag sökt att så nära som möjligt anknyta till kyrkoherdarna Adells och Peters' text- och musikutgåvor av tidegården men med beaktande av uppslag i kyrkoherde Evert Palmers förslag till Aftonsångsritual (Statens off. utredn. 1956: 22). Den nu pågående utredningen in-

nebär en fortsättning på det sakkunniguppdrag som tidigare innehades av Palmer.

Mitt förslag har ännu ej i sin helhet granskats av nämnden, som emellertid anslutit sig till grundprinciperna i det. Särskilt värdefullt finner jag det vara, att nämnden delar min uppfattning, att det vore olyckligt om en auktoriserad vesperform byggd på tidegården skulle konstrueras utan hänsyn till den genom Adell—Peters' utgåvor redan spridda utformningen av vespern. Så skulle vi i Svenska Kyrkan få två skilda tidegårds-traditioner. Laurentius Petri Sällskapets styrelse, som förvaltar författarrätten till Adell—Peters' utgåvor, delar uppfattningen att en samordning är önskvärd, även om detta kan medföra att vissa ändringar och tillägg måste införas i Den svenska tidegården. En viss utökning av materialet, t. ex. flera alternativa serier av psaltarpsalmer, torde i alla händelser bli aktuell i kommande upplagor.

Nedan ger jag i sammandrag de viktigaste delarna av det material jag under arbetets gång föredragit i nämnden. Jag ger först, under kritisk diskussion av det Palmerska förslaget, några principiella synpunkter på uppgiften. Därefter presenterar och motiverar jag mitt eget konkreta förslag till aftonsång i vesperform.

Principiella synpunkter

I den kyrkomötesmotion, som blev närmaste anledning till att Palmer erhöi sitt uppdrag, hade, såsom framhålles s. 66 i Palmers förslag, motionärerna uttryckt önskemål om vesperordning, där psaltarpsalmodieringen skulle ersättas med psalmsång ur den svenska psalmboken. Av anledningar för vilka närmare redogöres å s. 66 f., kom Palmer icke att beträda denna väg utan har i stället till grund för förslaget medvetet lagt "den klassiska vespern sådan den möter i svensk evangelisk tradition från reformationstiden och i nutida tidegårdsrörelser inom skilda protestantiska kyrkor, samtidigt som stort utrymme beretts åt den svenska psalmen och koralen." Endast i ett avseende går Palmer åtminstone delvis motionärernas intention till mötes, nämligen däri att han bland tre föreslagna alternativa utförandesätt av psalmodien anför en blandform, enligt vilken en av liturg eller försångare utförd psalmodi omväxlar med koralång av församlingen.

Då 1957 års kyrkomöte skulle ta ställning till det Palmerska förslaget, blev resultatet att kyrkomötet icke ansåg det framlagda förslaget svara mot det uppdrag som givits åt den sakkunnige (att skapa en koralvesper byggd på kyrkovisan). Detta är anledningen till att uppdraget gick vidare till biskop Lindqvist (eller i praktiken till Lit. Nämnden). Ser man på remissbehandlingen av förslaget, visar det sig att flera remissinstanser av musikaliskt-estetiska skäl ställt sig kritiska mot den blandform av psalmodi och koral, vilken låg närmast i linje med det

givna uppdraget. Även musikdirektör Harald Göransson, vilken biträtt Palmer med den musikaliska utformningen av sakkunnigförslaget, har i nämnden betecknat denna blandform som ett experiment, vilket misslyckats just på grund av omöjligheten att musikaliskt-estetiskt lösa kombinationen gregoriansk psalmodi—luthersk koral. Nämnden har icke ansett sig böra upptaga denna form i sitt nuvarande utredningsarbete.

Bortfaller det nämnda alternativet, vilket närmast motiverat förslagets rubricering som "psalmvesper", så avspeglar förslaget den klassiska vespern i renare gestalt och närmar sig betydligt vespern sådan den utformats i Adell—Peters' tidegårdsutgåvor (liksom i handbokens ritual för högtidlig aftonbön). Men därmed kan man enligt min mening ifrågasätta, om den överhuvud har någon uppgift att fylla, nämligen i beaktande av att tidegården i den utformning den fått av Adell—Peters fått en synnerligen vid spridning inom vår kyrka. Frågetecknet blir än större, om man beaktar att sakkunnigförslaget liksom de i samband därmed tillkomna musikaliska förslagen innehåller talrika direkta citat — såväl textliga som musikaliska, men utan angivande av källan — ur Adell—Peters' text- och musikutgåvor av den svenska tidegården. Gäller det att auktorisera ett antal vesprar för olika kyrkoårstider, kunde en ännu klarare och konsekventare anknytning till vesprarna i dessa redan i utbrett bruk varande utgåvor te sig väl så motiverad som något helt nytt, vilket löper risken att framstå som en skrivbordsprodukt.

Adell—Peters' utgåvor omnämns s. 72

i synnerligen erkännsamma ordalag: "Reformationstidens vesper och övriga tidegärder och gregorianska sång har återuppstått i ursprunglig skönhet." Emellertid antyder Palmer här också måhända huvudanledningen till att han inte konsekventare velat anknyta till dem: "Men den gregorianska vespern kan inte utföras som allmän gudstjänst utan att församlingen återigen ställs utanför väsentliga delar av det liturgiska skeendet." Detta konstaterande äger utan tvivel sitt berättigande, i den mån det åsyftar vespern sådan den nu är musikaliskt arrangerad i Det svenska antifonalet I—II. Visserligen tror jag man kan vara något mer optimistisk än den sakkunnige i vad gäller möjligheten att lära en församling sjunga med åtminstone i de lättaste psalmtonerna. Själv har jag vid flera tillfällen hört församlingar på upp emot 300 personer av hjärtans lust sjunga med i söndagens completoriepsalm. (Det skall medges, att det inte var några genomsnittsförsamlingar.) Men svårigheten är utan tvivel i de flesta fall betydande. Och detta är väl den främsta orsaken till att tidegården i Adell—Peters' arrangemang icke haft på långt när samma genomslagskraft i den sjungna som i den lästa formen (undantagandes de enklare partierna i completoret).

Det bör noteras, att sakkunnigförslaget trots de anförda betänkligheterna som ett alternativ räknar med att hela psalmodien, omramad av antifon (d. v. s. helt i överensstämmelse med den genomgående principen i Antifonale I—II) utföras som växelsång mellan mans- och kvinnoröster, och härvid tänker sig att

kören ensam utför det hela. Men som ett tredje alternativ anföres ett utförandesätt, betecknat det "responsoriala", vilket tillgår så att liturg eller försångare utför psalmodien och församlingen mellan varje vers upprepar ett omkväde till gregoriansk melodi. Mycket riktigt anföres, att detta är ett ursprungligare utförandesätt än det antifonala. Från början har mycket korta antifoner inskjutits som omkväden mellan varje vers eller verspar i psalmen. Sedan har utvecklingen gått i riktning dels mot förlängning av antifontexterna, dels mot att dessa ej så ofta upprepats för att slutligen endast omrama eller t. o. m. endast avsluta psalmen. Parallellt med denna utveckling går att psaltarsången allt mindre blir en församlingens angelägenhet och i stället exklusivt blir klostrens och kyrkökörernas uppgift. Laurentius Petri räknade med djäknarna som bärare av denna sång i den svenska reformationskyrkan, således alltför en rätt kvalificerad körsång, ehuru till församlingarnas tjänst. Det torde vara realistiskt att bedöma i varje fall de rikare kyrkoårsvesperarna i Antifonale II på samma sätt. I fornkyrkan var förhållandena helt annorlunda. Man vet att refrängsången särskilt under 300-talet blomstrade. Arierna var här banbrytande. Deras gudstjänster hade sådan dragningskraft på grund av refrängsången till psaltarpsalmerna, att den renläriga kyrkan måste ta efter och göra sina gudstjänster lika attraktiva. Den tesen har hävdats, att antifontexterna härvid stundom direkt fick till uppgift att understryka den kristologiska psalminterpretationen, särskilt då att gentemot arianerna understryka

Kristi gudom (lovsången Ära vare Fadern ... som avslutning på psalmerna härstammar också från denna tid).

Under sina emeritus-år i Uppsala kom Arthur Adell att ägna sig åt ett djupgående studium av antifonerna och deras historia och har samlat ett synnerligen rikt material till detta ämne. Avsikten var, att dessa forskningar skulle avsätta spår i kommande upplagor av antifonalerna, vilka han ingalunda betraktade som definitiva i sin nuvarande gestalt. Alldeles särskilt kom han att fascineras av de mycket korta antifonmelodier, som möter mångenstädes i medeltida källor (delvis också i den svenska reformationstidens) men ofta helt saknas i de nutida romerska antifonalerna, och ansåg sig här kunna skönja spår av den äldre refrängsången. I en del fall kunde han genom att följa en och samma antifon i olika källor spåra hur denna skarvats till och förlängts. En mycket intressant hypotes uppställde han t. ex. beträffande den traditionella inledande psalmen i söndagsvesperen, nr 110. I medeltida källor har antifonen till denna psalm två olika avfattningar. Den ena, som finnes i nuvarande romerska antifonalen, har som antifontext ordagrant ur psalmens första vers texten: *Dixit Dominus Domino meo: Sede a dextris meis.* (Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida. Se notbilagan, ex. A: 1.) Den andra varianten, till helt annan melodi, som återges i den svenska reformationstidens källor, har en egenomligt "bakvänd" formulering: *Sede a dextris meis, dixit Dominus Domino meo* (Sätt dig på min högra sida, sade Her-

ren till min Herre. Ex. A: 2). En ytterligare analys av antifonmelodien uppvisar att den har en i denna tonart vanlig "skarv" på mitten och att melodien till de första fyra orden bildar en i och för sig fullt sluten enhet. Hypotetiskt kan man rekonstruera: till grund ligger en gammal refräng *Sede a dextris meis* (Sätt dig på min högra sida, ex. B: 1), som man kanske t. o. m. skulle kunna gissa går tillbaka till den arianska striden, då den blev ett effektivt medel att inpräglade Sonens jämlikhet med Fadern. Det är naturligtvis en djärv gissning, men inte mindre fascinerande för det. Sedan har texten förlängts och melodien skarvats för att slutligen i vissa traditioner på grund av sin språkliga egendomlighet omredigeras, varvid den gamla melodien måst helt överges. Jag har i olika sammanhang prövat att utföra psalm 110 med detta omkväde, som i all sin enkelhet äger en nästan suggestiv kraft. Som text har jag prövat "Sitt på min högra sida" men slutligen stannat vid "Kriste, bliv du vår konung!" I båda fallen har jag emellertid även utnyttjat den "skarvade" antifonmelodiens möjligheter att ge en fylligare teologisk interpretation av denna psalm, som för en vanlig kyrkomenighet säkert inte omedelbart öppnar sin djupa profetisk-kristna innebörd. Den längre antifonen — i likhet med psalmodien utförd av kören — omramar psalmen. Antifontexten anger helt enkelt psalmens kristna innebörd med orden: Upphöjd till evig ära tronar Kristus på Faderns högra sida (ex. A: 2). Efter varje vers upprepas så omkvädet: Kriste, bliv du vår Konung! (ex. B: 1) — på en gång en bön

om tillägnelse av psalmens budskap och samtidigt nästan ett fältrop.

Detta experiment visar, att kort antifon av refrängtyp mycket väl kan i en och samma psalmodi kombineras med antifon i längre form som ram kring psalmen, med dess möjligheter att ge psalmen en fylligare kristen belysning, varierande efter kyrkoåret. Saken kan exemplifieras genom mitt förslag för passionstiden, som direkt bygger på passionsvesperen i Antifonale II s. 182. Denna vesper är enligt min mening mycket skickligt sammanställd (den har fått ge text- och musikmaterial också till det Palmer-Göranssonska förslaget för denna tid). Dess tre psalmer utgör både i antifon- och psaltartexter en fortskridande skildring av passionsdramat, och jag tror att de nytillkomna omkväderna ej ter sig som ett extra påhäng utan också rent textligt kommer att naturligt uttrycka församlingens tillägnelse av varje moment: 1. Sonen går att utföra sitt försoningsverk: Ant. Gud har icke skonat sin egen Son utan utgivit honom för oss alla — ur ps. 40 Sonens röst: "Se, jag kommer; i bokrullen är skrivet vad jag skall göra (etc.)" — omkvädet: Herre, förbarma dig över oss (notbilagan ex. C: 1). — 2. Sonen lider på korset: Ant. Han ödmjukade sig och blev lydig intill döden, ja intill döden på korset — lidandepsalmen 22: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?" — omkvädet: Jesu Kriste, mina synder bär du (ex. C: 2). — 3. Mitt i lidandet är han den upphöjde och segrande: Ant. Därför har Gud upphöjt honom över allting och givit honom det namn som är över alla namn — slutet av lidandepsalmen med dess segerton:

"Han föraktade icke den betrycktes elände ... genom dig skall min lovsång ljuda ..." — omkvädet: Segrande Konung, du är min frälsning. — Magnificat för tanken ännu ett steg: Ant. När jag har blivit upphöjd från jorden, skall jag draga alla till mig — omkvädet: Drag oss till dig, o Kriste (ex. C: 3).

Jag skall kort sammanfatta den huvudsynpunkt jag velat få fram i det föregående. Ett återupplivande av den fornkyrkliga refrängsången till psaltarpsalmerna skulle måhända bli ett verkamt medel att småningom återgiva Psaltaren dess plats i församlingens gudstjänst. Saken har under senare år framgångsrikt provats här och var inom den liturgiska rörelsen på kontinenten. Man kan om man så vill beklaga — men det vore samtidigt en aning efterklokt — att Adell-Peters inte på ett tidigt stadium upptäckte de möjligheter som detta utförandesätt torde äga för att förläna den sjungna tidegården en mera "folklig" prägel. Det Palmerska förslaget måste tvevelsutan få äran av att för första gången ha lanserat denna idé i vårt land. Jag tror för min del att denna idé kommer att visa sig vara det mest positiva, som förslaget har kommit med. Det behövs inte heller större resurser för att utföra psaltarsången på detta sätt. Till nöds kan en ensam liturg eller försångare utföra hela psalmodien och församlingen de korta svaren. Men bäst är naturligtvis om man kan bygga på växelverkan körförsamling. Och införandet av de folkliga omkväderna behöver som sagt ingalunda medföra slopandet av den mera konstmässiga gregorianiken i de rikare antifonmelodierna. Tvärtom kan kören

just där komma till sin rätt utan att församlingen därmed dömes till passivitet. Vidare tror jag att de av Palmer föreslagna omkvädestexterna är i längsta laget för att kunna återvinna slagkraften i den fornkyrkliga refrängsången. En kort acklamation om sju till tolv toner tror jag är bäst. Utan tillgång till Adells forskningar på detta område skulle jag aldrig ha varit i stånd att genomföra idén i ett konkret förslag. I notbilagan nedan ger jag ytterligare exempel från den ordinära söndagsväspen, som vid sidan av nu i tidegården upptagna psalmer (motsv. ex. B: 4–6) upptar en alternativ serie (B: 1–3).

Enligt min mening kan man bygga ett "alternativt aftonsångsritual" i huvudsak på vespren sådan den under olika kyrkoårstider föreligger i Det svenska antifonalet I–II med versiklar, tre psaltarpsalmer, hymn och Magnificat, om man kompletterar den med folkliga omkväden. Detta behöver i och för sig icke utesluta, att det antifonala utförandsättet kvarstår som en möjlighet. Likaså bör den lästa formen stå som ett alternativ. Jag vill understryka, att den musikaliska utgestaltningen av vespren ej behöver vara låst vid den gregorianska formen. Men det är till fördel att vid varje tillfälle ha tillgång till denna fylliga gregorianska *urform* av vespren. Vid det praktiska utförandet kan man också tänka sig vissa modifieringar, t. ex. att reducera antalet psalmer eller att utbyta hymnen mot en alternatimsats.

Förslag till ordning för aftonsång i vesperform.

Vespren kan mycket väl inledas med

ett kör- eller instrumentalverk.

1. PSALMSÅNG (ur sv. psalmboken).

2. TILL INGANG.

Utföres som växelsång eller växelläsning mellan liturg (V) och kör/församling (R).

V. O Gud, kom till min räddning.

R. Herre, skynda till min frälsning.

V. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande.

R. Såsom det var av begynnelsen, nu är och skall vara, från evighet till evighet. Amen. Halleluja.

Under förfastan och fastan (fr. o. m. söndagen Septuagesima) brukas i stället för Halleluja:

Lov vare dig, Kriste, ärans Konung.

3. *Psaltarpsalmer.*

Psalmerna kunna sjungas eller läsas, antingen så att psalm, ev. med omramande antifon, utföres av kör (försångargrupp, liturg) och församlingen efter varje vers eller verspar upprepar ett omkväde, eller, med utlämnande av omkvädet, så att själva psalmen utföres växelvis mellan två grupper (t. ex. kvinnor–män eller kör (liturg)–församling).

Under de olika kyrkoårstiderna användas nedanstående alternativ. Psalmernas antal kan ock reduceras till två eller enbart en.

Vanliga sön- och helgdagar:

Alt. A: Ps. 110, 118: 15–29, 117 (med vissa varianter för fastetiden)

Alt. B: Ps. 23, 111, 113

Alt. C: Ps. 114, 46, 115

Adventstiden: Ps. 72, 89, 85 (samtliga i urval)

Jultiden (fr. o. m. juldagen t. o. m. 1 sönd. e. Trett.): Ps. 45: I, 111, 132

Fastan (fr. o. m. 5 sönd. i Fastan samt under den tidigare fastan i sådana fall då aftonsången ordnas såsom passionspredikan): Ps. 40, 22: I, 22: II (samtliga i urval). (För fastetiden i övrigt, se vanliga söndagar alt. A)

Påsk—pingst-tiden (förslaget ej färdigt).

4. Skriftläsning och predikan.

Skriftläsningen, som utgöres av predikotexten, inleds med orden: Dagens aftonsångstext är hämtad ur . . .

Läsningen avslutas med orden: Herre, förbarma dig över oss. Församlingen svarar härpå: Gud, vi tacka dig.

Därefter följer omedelbart predikan över texten. Dock må före predikan förekomma en epistelmotett med direkt anknytning till predikotexten. Som avslutande bön efter predikan brukas nedanstående responsorium.

5. Responsorium.

Utföres som växelsång eller växelläsning mellan liturg (V.) och kör/församling (R.). Om det sjunges, utför församlingen endast den senare, kursiverade delen av svaret.

V. Helga oss i sanningen. Ditt ord är sanning.

R. Helga oss i sanningen. *Ditt ord är sanning.*

V. Bevara oss, Herre, i ditt namn.

R. *Ditt ord är sanning.*

V. Ära vare Fadern och Sonen och den Helige Ande.

R. Helga oss i sanningen. *Ditt ord är sanning.*

6. Hymn med Versikel eller psalmsång.

Hymnen kan sjungas eller läsas; första versen utföres av liturg (V.), följande verser fördelade på två grupper (I och II), t. ex. kvinnor—män eller kör—församling; sista versen utföres av alla tillsammans. Versikeln utföres som växelsång mellan liturg (V.) och kör/församling (R.).

Om hymnen ersättes med psalmsång — som om möjligt utföres alternatim — bortfaller versikeln.

Under de olika kyrkoårstiderna brukas följande hymner:

Vanliga sön- och helgdagar:

Alt. A: "Varde ljus!" Likt säd i mullen (nyskriven, av O. Hartman)

Alt. B: Säll den som haver Jesus kär. (Sv. ps. 193 v. 1, 8, 3, 9, 18)

Alt. C: Hell Jerusalem, hell staden (ur tidegården)

Adventstiden: O du, som skapat stjärnors här (ur Kyrkvisor för barn)

Jultiden: Fylld av glädje högt juble (ur tidegården)

Fastan (fr. o. m. 5 s. samt vid passionspredikan): Högt strålar konungens bänér (ur tidegården)

Påsktiden: Jesus Kristus, påskalammet (ur tidegården).

7. Magnificat.

Samma alternativa utförandesätt som under mom. 3 äro här möjliga. Det kan rekommenderas att utföra Magnificat

som faux bourdon-sats, vid vissa tillfällen gärna också som större polyfon kör och ev. instrumentalsats. Den latinska textformen må härvid användas, om textblad med översättning utdelats till församlingen. Antifoner och omkväden växla efter kyrkoårstiderna.

8. Böneavdelning.

avslutad med Fader vår, Tackom och lovom och den apostoliska välsignelsen.

9. Slutpsalm (ur sv. psalmboken).

Körsång eller postludium kan följa efter psalmen.

Motivering av förslaget.

Huvudproblemet vid tidegårdsversperns anpassning som alternativt aftonsångsritual är predikans inplacering. Palmer placerar den i sitt förslag efter Magnificat. Den följes sedan av psalmsång, allmän kyrkobön och sedvanlig avslutning med Fader vår etc. Detta förefaller alltför likt den nattvardslösa högmässan, som väl ej kan anses vara något liturgiskt ideal att efterlikna även vid aftonsången; inte heller blir Magnificat med denna placering versperns liturgiska höjdpunkt. En möjlighet vore att placera predikan först, men då är risken att den liturgiska delen kommer att uppfattas som en lång "svans", längre och rikare än den vanliga aftonsångens men på något sätt influerad av denna rätt trista gudstjänstordning.

Sakligt sett förefaller det mig avgjort naturligast att anknyta predikan till textläsningen, som då givetvis bör utgöras av predikotexten. Med denna placering får psaltarsången en mera självständig

plats i gudstjänstens förra del. Man känner sig inte tvungen att jäkta och korta av, utan en församling som kommer väl in i det responsoriala sångsättet kanske gärna sjunger både två och tre psaltarsalmer. Vidare blir Magnificat en naturlig höjdpunkt i liturgi senare del, också med möjlighet till en rikare musikalisk gestaltning.

Förutsättning för att verspern skall fungera organiskt, är emellertid att predikan ej bygges ut till en omständlig "akt på predikstolen" med långa vandringar upp i och ned från predikstol, omgivande tre- och fyrdubbla lager med körsång, psalmsång samt lästa böner och psalmverser. Predikan är i detta ritual tänkt att vara just *predikan*, d. v. s. tilltal till församlingen. Den skall kunna börja direkt efter textläsningen, utan någon inledande bön, och i stället för sedvanlig avslutningsbön utmynna i responsoriet. *Liturgiskt* bör gudstjänsten också ordnas så, att prästen slipper långa förflyttningar. Bäst är någon form av korttjänst, där prästen från en pulpet läser texten och håller sin predikan. Först under böneavdelningen bör han gå för altaret; dessförinnan kan han ha sin placering sittande vid ena korväggen. (Anlitas predikstolen, bör även texten och responsoriet utföras därifrån.)

Det *kyrkomusikaliska* inslaget får ej bestå i instoppandet av extranummer här och var, med sönderbrytande av den strama vesperordningen. Det skall främst syfta till ett vackert utförande av liturgi olik delar. Som redan framhållits, innehåller förslaget en gregoriansk grundform till alla liturgi sängpartier, men detta innebär inte att andra

musikformer är uteslutna. Magnificat tänker jag mig tämligen normalt utförd som enkel flerstämmig sats av faux bourdon-typ, och detta sångsätt kan även utsträckas till psaltarpsalmerna. Önskvärt är dock, om omkvädet härvid bibehålles. Jag hoppas också, att rekommendationen att stundom utföra en större polyfon Magnificat-sats kommer att följas. Här finns i musikkulturen oskattbara klenoder, som kunde dras fram och få en meningsfull liturgisk funktion. Och givetvis är detta moment — liksom psalmodien — ett fält också för det nutida tonskapandet. I övrigt lanserar jag i mitt förslag också beteckningen epistelmotett för en möjlig körsångskategori av liknande typ som den i högmässan allt vanligare evangeliemotetten. Epistelmotetten skulle helst direkt anknyta till det innevarande årets serie av aftonsångstext och kunde då placeras in mellan textläsning och predikan. Annan typ av körsång bör ej förekomma på denna plats. I stället ges möjlighet att stundom inleda vespren med ett större kör- eller instrumentalverk, liksom postludiet kan gestaltas som körsång. Postludiet bör dock aldrig vara långt.

Beträffande *kyrkoårsväxlingen* i psaltarpsalmer, hymn och Magnificat-antifoner har nämnden önskat, att förslaget ej skall innehålla alltför stort material, t. ex. material till enstaka högtidsdagar, utan inrikta sig på längre kyrkoårstider. Det är enligt nämndens mening bättre att på ett senare stadium komplettera materialet, om så skulle visa sig önskvärt.

Böneavdelningen i det Palmerska förslaget innehåller mycket av värde. I och för sig kan jag tänka mig alla de av honom anförda alternativen kombinera med mitt vesperförslag. Jag favoriserar dock preces-formen, vilken traditionellt hör till tidegården och vilken Palmer upptar som ett alternativ. Just denna utformning av preces-bönerna, som f. ö. är hämtad ur söndagens prim i Den svenska tidegården, är dock ej så övertygande som avslutning på vespren. Bl. a. inleds de med långa citat ur botpsalmen 51, vilket ter sig som en antiklimax efter Magnificat. Mitt förslag innehåller en bearbetad preces-form, upptagande fler konkreta böneämnen samt med möjlighet att infoga ett för dagen fritt valt förbönsämne.

Ragnar Holte

A. Två antifontraditioner till psalm 110.

1.

(7)

Di - xit Do - mi - nus Do - mi - no me - - o: Se - de a dex - tris me - is.

2.

(1)

Se - de a dex - tris me - is, di - xit Do - mi - nus Do - mi - no me - o.
Upphöjd till e - vig ä - ra tro - nar Kristus på Fa - - derns högra si - da.

B. Omkväden till vesper vanliga söndagar.

Ex. 1—3 avser en ny, alternativ psalmserie, ex. 4—6 psalmerna enl. söndagsvespern i Den Svenska tidegården. I ex. 3, 4 och 6 utgör omkvädet samtidigt omramande antifon.

1. Till ps. 110

(1)

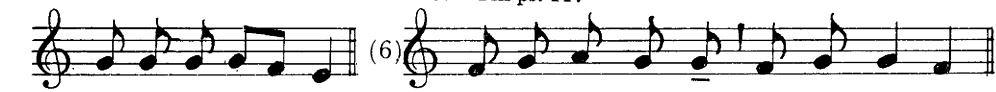
Se - de a dextris me - is
("Sitt på min hög - ra si - da".)
Kris - te, bliv du vår Ko - nung!

2. Till ps. 118: 15—29

(4)

Ack Her - re, fräls! Ack

3. Till ps. 117

(6)

Her - re, låt väl gå! Allt vad an - - da har lo - ve Her - ren!

4. Till ps. 23

(7)

Kris - te, Ko - nung, du är min Her - de!

5. Till ps. 111

(3)

Ja, di - na verk,

6. Till ps. 113

(4)

o Gud, vill jag pri - sa! Lo - - - ven Her - rens Je - su

7. Till Magnificat

Kris - ti namn!

Halle - lu - - ja,

halle - - lu - ja!

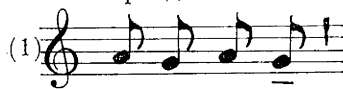
C Omkväden till passionsvesper enl. Sv. tideg.
(se fastlagssöndag).

1. Till ps. 40

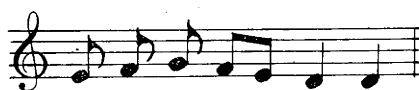
Her - re, för - bar - ma dig ö - ver oss!

2. Till ps. 22: I

Je - su Kriste,

3. Till ps. 22: II

mi - na syn - der bär du!

Seg - ran - de Kon - nung, du är

4. Till Magnificat

min fräls - ning!

Drag oss till dig, o Kris - - te!